

حق حیوان، خطای انسان

درآمدی به فلسفه اخلاق

تام ریگان

ترجمه
بهنام خداپناه

نشرکردن

یادداشت دبیر مجموعه

نگریستن به جهان از مناظری متفاوت میسر است. از هر یک از این مناظر، می‌توان جوهری از جهان را مشاهده کرد که خاص آن منظر است. علم ما را با جهان تجربی پیوند می‌دهد، فلسفه دریچه‌ای به سوی بنیان‌ها و ضرورت‌های جهان می‌گشاید و حقوق چشم ما را متوجه قواعد قوام‌بخش زندگی جمعی می‌کند. تغییر منظرها در مواجهه با پدیده‌های جهان امری عادی است، به گونه‌ای که در زندگی روزمره، گاهی بی‌آنکه متوجه باشیم، خود را در چشم‌اندازهایی متفاوت به پدیده‌ای واحد قرار می‌دهیم. در این میان، یک منظر هست که چنان بنیادین جلوه می‌کند که گویی هرگز نمی‌توانیم آن را نادیده بگیریم و از پس ذهن خود بزداییم: اخلاق.

در عالم نظر، منظر اخلاقی همیشه با ماست و نه تنها با ماست بلکه می‌تواند ملزمان کند که به آن اولویت دهیم: ارزیابی مؤثری از فعالیت‌های علمی داشته باشیم، دیدگاه‌های فلسفی را نقد کنیم و از این بحث کنیم که اعمال کدام قوانین درست یا نادرست است. در عالم عمل، وقتی از منظر اخلاقی به امور می‌نگریم، احساس می‌کنیم بی‌واسطه به عمل برانگیخته می‌شویم: قدری غریب می‌دانیم که ساخت سلاح‌های کشتار جمعی را نادرست بدانیم ولی به کارمان در مرکزی علمی که هدفش طراحی چنین سلاح‌هایی است ادامه دهیم؛ مدافع کرامت انسانی باشیم ولی دیدگاه‌هایی فلسفی را اشاعه دهیم که مستلزم تبعیض و تحقیر نژادی‌اند؛ و از مردم سالاری دفاع کنیم ولی خواهان حقی ویژه برای صنف خود باشیم. منظر اخلاقی، به خودی خود، برانگیزاننده و مقتضی عملی متناسب با اندیشه اخلاقی ماست. با در نظر داشتن این نکات، مجموعه «از منظر اخلاقی» با دو هدف همبسته طراحی

شده است: نخست، کمک کند اندیشه‌هایمان را در زمینه اخلاق بکاویم و بکوشیم آنها را روشن‌تر و سازگارتر کنیم تا بتوانیم به امور اخلاقی ذی‌ربط نگاهی جامع‌تر و دقیق‌تر بیندازیم؛ دوم، کمک کند برای نگرستن از منظر اخلاقی به امور و برانگیخته شدن بر اساس آن شور و شوقی بیشتر و عزمی استوارتر داشته باشیم. آثار اخلاقی گذشتگان و معاصران، چه در حوزه‌هایی انتزاعی‌تر همچون فرااخلاق و نظریه اخلاق چه در حوزه‌هایی انضمامی‌تر همچون اخلاق کاربردی و روان‌شناسی و جامعه‌شناسی اخلاق، می‌توانند در دستیابی به این اهداف مؤثر و سودمند باشند. از این رو، این مجموعه میزبان آثار متنوع تألیفی و ترجمه‌ای است که همگی یک وجه مشترک دارند: دعوتی هستند به نگرستن «از منظر اخلاقی».

امیرحسین خداپرست

از سوی هر دو ما،
تقدیم به فرزندان فرزندانمان
(نویسنده)

تقدیم به همهٔ غمخواران و دردمندان انسان و حیوان
و برای پدر و مادرم
(مترجم)

فهرست

۱	-----	قدردانی‌ها
۳	-----	پیش‌گفتار
۹	-----	۱. از بی‌تفاوتی تا حمایت
۱۳	-----	گام‌های آغازین
۱۷	-----	سازگاری گسترده‌تر
۱۹	-----	نگاهی به پیش
۲۳	-----	۲. بهره‌کشی از حیوانات
۲۳	-----	حیوانات به منزلهٔ خوراک
۲۸	-----	دامداری صنعتی
۳۰	-----	حیوانات به منزلهٔ پوشاک
۳۲	-----	کارخانهٔ خز را با خز بیپوشانید
۳۴	-----	دام‌افکنی
۳۸	-----	حیوانات به منزلهٔ ابزار
۴۱	-----	LD ₅₀

۳. ماهیت و اهمیت حقوق ----- ۴۷
- حقوق سلبی و ایجابی ----- ۴۸
- نقض حقوق اخلاقی سلبی: یک مثال ----- ۴۸
- نقض حقوق اخلاقی ایجابی: یک مثال ----- ۴۹
- یکپارچگی اخلاقی: منطقه ممنوع ----- ۵۱
- وزانت اخلاقی: سر بودن ----- ۵۳
- شان اخلاقی: برابری ----- ۵۴
- مطالبات اخلاقی: عدالت ----- ۵۴
- حقوق اخلاقی: مطالبات معتبر ----- ۵۶
- وحدت اخلاقی: احترام ----- ۵۷
- حقوق حیوانات؟ ----- ۵۸

۴. دیدگاه‌های قائل به وظیفه غیرمستقیم ----- ۶۱
- دو نوع منفعت ----- ۶۴
- دکارت‌گرایی در گذشته و حال ----- ۶۶
- علم و اذهان حیوانی ----- ۶۹
- قراردادباوری ساده ----- ۷۵
- ارزیابی قراردادباوری ساده ----- ۷۸
- قراردادباوری رالزی ----- ۸۲
- ارزیابی قراردادباوری رالزی ----- ۸۵
- گونه‌پرستی ----- ۹۱

۵. دیدگاه‌های قائل به وظیفه مستقیم ----- ۹۷
- دیدگاه بی‌رحمی-مهربانی ----- ۹۷
- ارزیابی بی‌رحمی-مهربانی ----- ۱۰۲
- فایده‌باوری ----- ۱۰۷
- نقاط قوت فایده‌باوری ----- ۱۰۹

- ۱۱۰ ----- ارزش‌های فایده‌باورانه
 ۱۱۲ ----- ارزیابی فایده‌باوری ترجیحی
 ۱۱۸ ----- فایده‌باوری و رفتار با حیوانات

 ۱۲۵ ----- ۶. حقوق انسان‌ها
 ۱۲۵ ----- مفهوم‌سازی دوباره ارزش‌ها
 ۱۲۷ ----- مطالعه سیفیلیس در تاسکیگی
 ۱۲۹ ----- وظیفه احترام
 ۱۳۳ ----- نخبه‌سالاری اخلاقی
 ۱۳۵ ----- حقوق اخلاقی
 ۱۳۷ ----- انسان‌ها چه حقوقی دارند؟
 ۱۴۱ ----- اشخاص
 ۱۴۳ ----- فاقدان شخص‌بودگی و وظیفه احترام
 ۱۴۴ ----- کودکان ویلوبروک
 ۱۴۶ ----- مدیرک‌های حیات
 ۱۵۲ ----- اشکال‌ها به دیدگاه حقوق
 ۱۵۹ ----- قوت‌های دیدگاه حقوق

 ۱۶۵ ----- ۷. حقوق حیوانات
 ۱۶۶ ----- پرسش‌های ناظر به واقع
 ۱۶۸ ----- پرسش‌های ناظر به ارزش
 ۱۷۱ ----- پرسش‌های ناظر به منطق
 ۱۷۴ ----- پرسش‌های عملی

 ۱۷۹ ----- ۸. اشکال‌ها و پاسخ‌ها
 ۱۷۹ ----- اشکال‌های عمومی
 ۱۸۷ ----- اشکال‌های دینی

۱۹۴	اشکال‌های فلسفی
۲۰۳	نتیجه
۲۰۵	۹. فلسفه اخلاق و تغییر
۲۰۸	رفع ناسازگاری‌ها
۲۱۰	تغییر
۲۱۳	زمینه‌های امید
۲۱۷	یادداشت‌ها
۲۳۵	درباره نویسنده

قدردانی‌ها

در سال ۲۰۰۱، انتشارات راومن اند لیتل‌فیلد^۱ کتاب *مناظره‌ای دربارهٔ حقوق حیوانات*^۲ را منتشر کرد. من در آن کتاب به نفع حقوق حیوانات استدلال کردم و کارل کوهن^۳ فیلسوف علیه آن استدلال کرد. اثر حاضر به بازبینی و گسترش سهم من در آن کتاب پیشین اختصاص دارد. می‌خواهم سپاس خود را از ایو دی‌وارو^۴، فیلسوف و ویراستار انتشارات راومن‌اند لیتل‌فیلد، به خاطر کمک‌هایش در نظارت بر کتاب تا زمان نشر آن ابراز کنم. دین من به لزی اونزه بسیار است؛ به خاطر توجه دقیق او این متن بسیار خوش‌خوان‌تر از آنچه بود شده است. در نهایت، ناسپاسی بود اگر از جیمز استرِبَا^۵، یکی از ویراستاران مجموعه‌هایی که کتاب *مناظره‌ای دربارهٔ حقوق حیوانات* در آن انتشار یافت، قدردانی به عمل نمی‌آوردم.

سیدنی گندین^۶ و دیتریش فُن هاگویتس^۸ در طول شکل‌گیری این کتاب انتقادهایی ارزنده ارائه کردند. از آنها به خاطر آنچه باید کاری سخت و ناخوشایند بوده باشد قدردانی می‌کنم. مرین بولتس^۹، مثل همیشه، به همه‌جور

1. Rowman and Littlefield
3. Carl Cohen
5. Leslie Evans
7. Sidney Gendin
9. Marion Bolz

2. *The Animal Rights Debate*
4. Eva De Varo
6. James Sterba
8. Dietrich Von Haugwitz

پرسش من در خصوص قالب‌بندی اثر پاسخ گفت و به همین دلیل بسیار قدردان او هستم. مثل همیشه، دین من نسبت به همسر، نانسی، ژرف و بسیار است. زندگی با کسی که بیشتر ساعت‌های بیداریش را به شکلی وسواس‌گونه، صرف بازنویسی چند بارهٔ صفحاتی مشابه می‌کند، تا در تلاشی دُن‌کیشوت‌وار هر جمله و هر کلمه را «درست» کند، اصلاً نمی‌تواند روح‌افزا باشد. هیچ روزی نمی‌گذرد که در آن برکت‌های بسیاری را که نانسی ایثارگرانه به من می‌بخشد به یاد نیاورم. کمترین آنها صبوری اوست.